

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

MUNKAVÉDELMI FŐOSZTÁLY

JELENTÉS

a munkavédelmi hatóság 2017. év ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2017. év ellenőrző tevékenységét a 2017. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

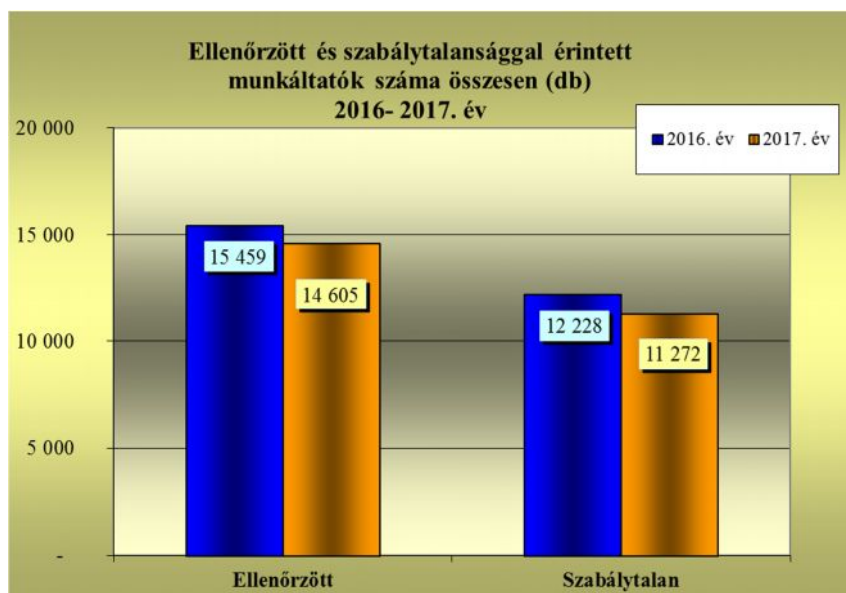
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2017. évben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka az előző évhez hasonló számú 14 605 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során az állami tisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

1. számú ábra

Az ellenőrzött munkáltatók 77,2%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány 1,9%-kal alacsonyabb a 2016-os év (79,1%) tapasztaltakhoz képest.

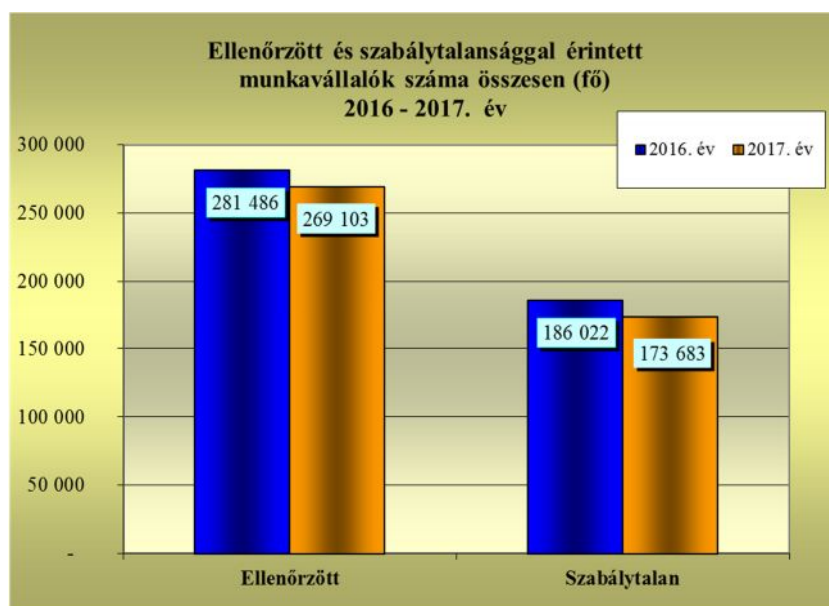
A munkáltatók írásbeli tájékoztatásra történő kötelezésével további 905 munkáltatót vizsgált a munkavédelmi hatóság.

Az állami tisztviselők az ellenőrzések során 269 103 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 64,5%-ánál tapasztaltak, ez 1,6%-kal alacsonyabb az előző év azonos időszaknál (66,1%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

3.

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 29,1%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 0,4%-kal több, mint a 2016. évi (28,7%) súlyosan veszélyeztetett létszám.

3.1. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

Kiemelt ágazatok	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	725
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	2 732
Gépipar	1 202
Építőipar	4 517
Bányászat	15
Egészségügyi, szociális ellátás	235
Kiemelt ágazat összesen	9 426
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	14 605
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	64,54

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe. (A bányászati ágazatot veszélyessége miatt kezeljük kiemelt ágazatként az ellenőrzések során.)

A munkavédelmi hatóság a 14 605 munkáltató ellenőrzése során 25 735 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. számú táblázat

Látogatások oka	Látogatások
Terv szerinti	12 662
Célvizsgálat	5 060
Közérdekű bejelentés	2 181
Balesetvizsgálat	2 152
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	1 648
Akcióellenőrzés	391
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	287
Nem ellenőrzési célú látogatás	225
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	224
Panaszvizsgálat	219
Egyéb	686
Összesen	25 735

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 49,2%-a).

A látogatások 19,7%-a országosan és adott megyei szinten meghatározott szempontok alapján, célvizsgálatok keretében történt.

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 8,4%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. Az állami tisztviselők a közérdekű bejelentés okán tett 2 181 látogatásuk

során 1 662 közérdekű bejelentést, a 219 panaszbejelentéssel kapcsolatos látogatásuk alkalmával 182 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

A látogatások 9,4 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

Utóellenőrzésekre a látogatások 6,4%-ában került sor.

A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

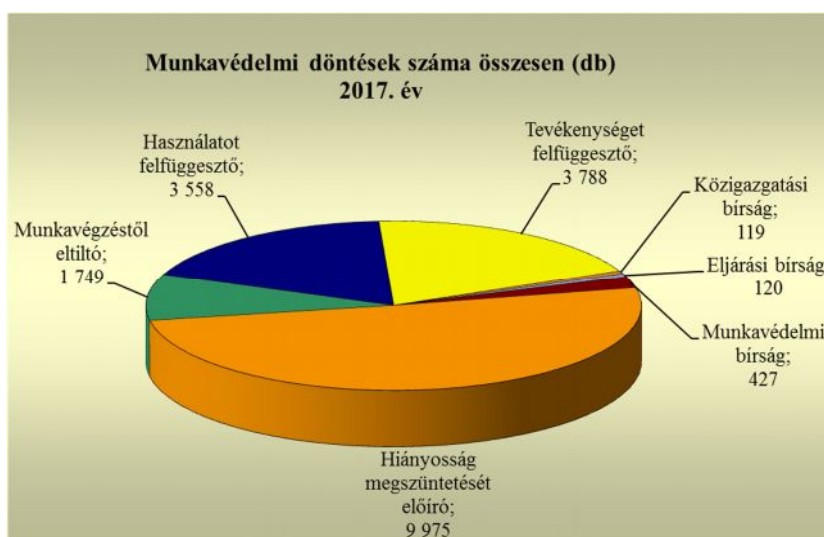
3.2. Az ellenőrzések során hozott határozatok

Az ellenőrzések eredményeként összesen 19 736 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott 19 616 közigazgatási határozat közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést foganatosító és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Az azonnali intézkedést foganatosító 9 095 db határozat mellett 9 975 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra

2017. évben a szankcionálás során 427 esetben munkavédelmi, 119 esetben közigazgatási bírságot¹, 120 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak az állami tisztviselők (munkavédelmi bírság 160 770 985Ft, közigazgatási bírság 2 752 500 Ft és eljárási bírság 9 350 000 Ft összegben).

Az érdemi munkavédelmi döntések 3,4 %-a vont maga után pénzbírságot (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírság alkalmazási gyakorlata megfelelt a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó törvényi előírásnak. A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

A közigazgatási határozatokban összesen 69 353 intézkedésre került sor. E határozatokban foglalt intézkedések közül 20 110 munkabiztonsági jellegű, 9 475 intézkedés munkaegészségügyi és 39 768 intézkedés munkavédelmi² tárgyú volt.

¹ A 2016. év harmadik negyedében került bevezetésre új szankció lehetőségként a közigazgatási bírság. Az Mvt. 82/D §-a alapján a munkavédelmi hatóság a természetes személlyel szemben közigazgatási bírságot alkalmazhat.

² munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 13,7%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 29%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 57,3%-kal.

Az állami tisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

4. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási határozatokban foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

	Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
1	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	4 295
2	Munkavédelmi ismeretek hiánya	4 103
3	Létesítmények érintésvédelme	3 963
4	Be- és leesési veszély	3 158
5	Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	2 666
6	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	2 647
7	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	2 615
8	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	2 137
9	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	2 013
10	Elhelyezés, telepítés, rögzítés	1 783
11	Figyelmeztető-, és funkció jelölések hiánya	1 713
12	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	1 644
13	Villamos hosszabbítók, tápkábelek hiányosságai (szerelvények, szigetelés, elhelyezés)	1 545
14	Veszélyesnek nem minősülő munkaeszközök előzetes illetve időszakos ellenőrzésének, felülvizsgálatának elmaradása	1 471
15	Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota	1 390

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a villamosbiztonsági hiányosságokra történt (7,94 %) (3. és 13. számú intézkedések). Ezután a nem megfelelő munkaeszközök (6,7%) miatt született intézkedések következnek (6. és 9. számú intézkedések).

Az összes intézkedés 6,2 %-át a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” okán hozták az állami tisztviselők.

A „Munkavédelmi ismeretek hiánya” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 5,9 %-a. A „Be- és leesési veszély” miatti intézkedések aránya 4,6%. A magas arányt a május-június hónapokban lefolytatott országos építőipari célvizsgálat indokolja.

A figyelmeztető és biztonsági jelek hiányosságai miatti intézkedések aránya 4,5% (11 és 15. intézkedés).

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az állami tisztviselők az „Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya” és az „Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése” (3,8%) miatt.

Az „Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése” tárgyban 3,1%-ában történt intézkedés.

2.1. Kiemelt intézkedések

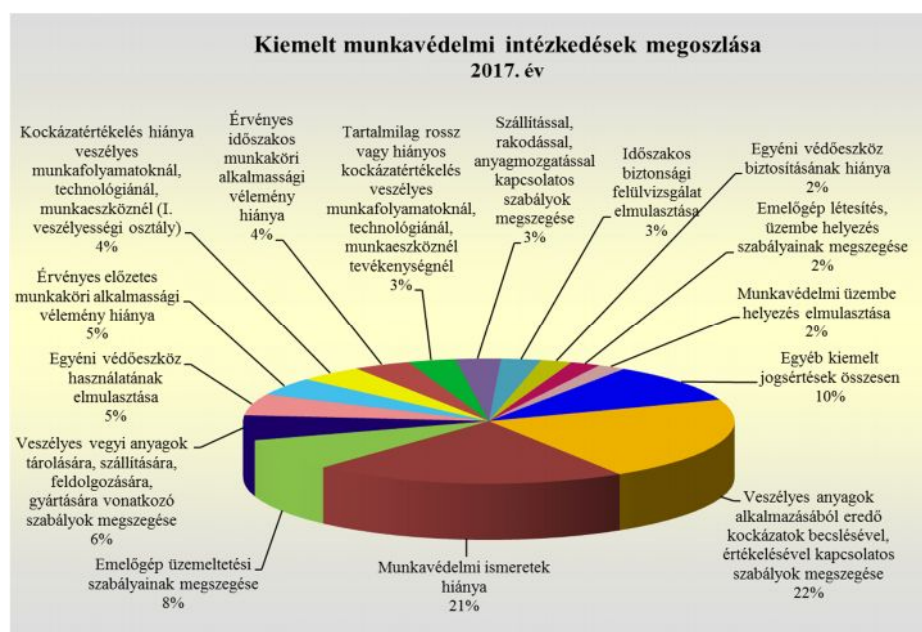
A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 19 852, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 11 611, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 1 910 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 48,1%-át teszik ki.

4.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 39 768 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 19 852, ami az összes intézkedés 29%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (28%) a veszélyes anyagokkal (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban (1. és 4. legtöbb intézkedés), míg a második leggyakrabban (21%) a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt intézkedtek az állami tisztviselők.

A harmadik legtöbb intézkedést (10%) az emelőgépek üzemeltetési szabályainak a megszegése miatt hozták az állami tisztviselők (3. és 13. intézkedés).

Hasonló arányban hoztak intézkedést az érvényes előzetes- vagy időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vélemények hiánya (6. és 8. intézkedés), az egyéni védőeszközökkel kapcsolatban (5. és 12. intézkedés), valamint a kockázatértékeléssel kapcsolatos hiányosságok (7. és 9. intézkedés) okán, ami az összes intézkedés 9%-át, 7%-át és 7%-át teszi ki.

4.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

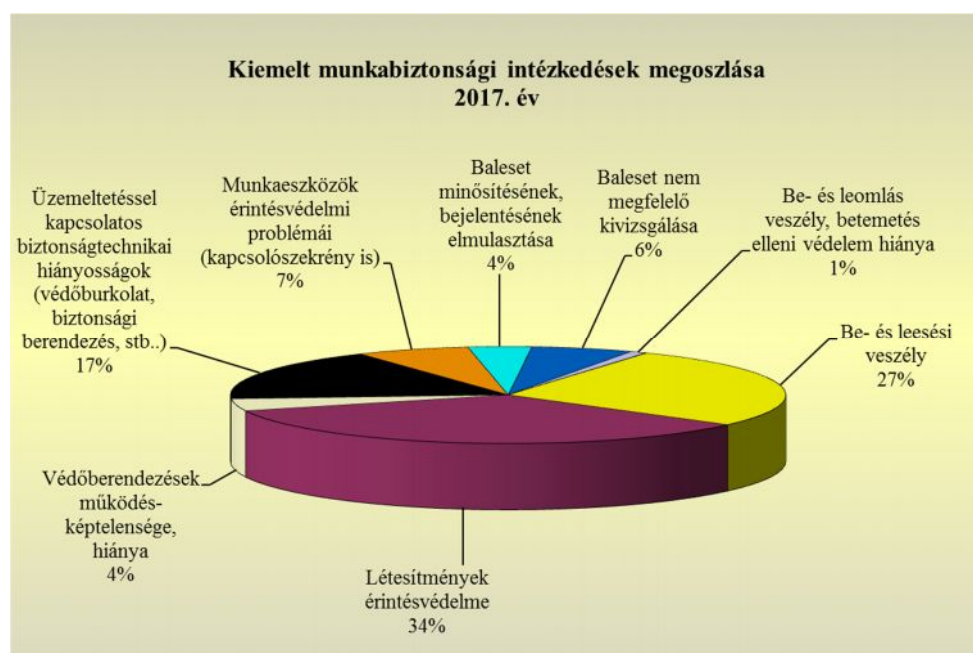
A 20 110 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 11 611, ami az összes intézkedés 16,7%-a.

2017. év során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok 41% miatt kellett intézkednie az állami tisztviselőknek (1. és 4. legtöbb intézkedés). Ezt követően az intézkedések 27%-a a „Be-és leesés veszély” (2. legtöbb intézkedés) miatt történt.

A nem megfelelő munkaeszközök használata (21%) miatt történt számos intézkedés (3. és 6. legtöbb intézkedés). Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 89%-át.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 10% volt. (5., 7. és 9. legtöbb intézkedés). A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

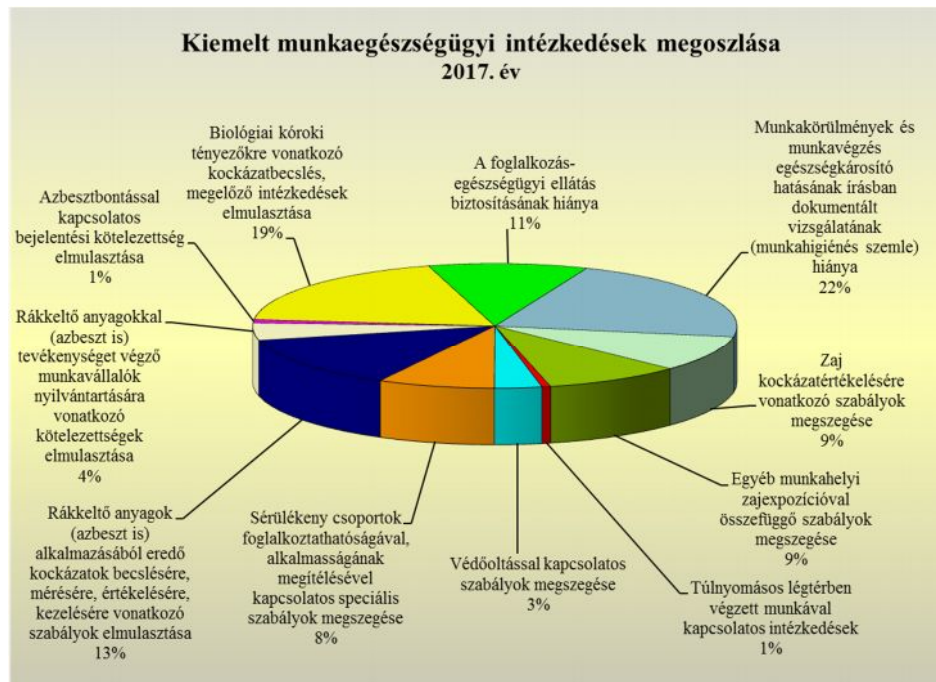
5. számú ábra

4.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 9 475 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 1 910, ami az összes intézkedés 2,8%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

Az alábbi ábrán látható, hogy leggyakrabban a „Munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya” (22%) kapcsolatban intézkedtek az állami tisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésére irányuló műszeres vizsgálatokkal.

A biológiai kóroki tényezők vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés közel 1/4-t teszik ki (összesen³: 22%). A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a munkahelyi zajexpozícióval (összesen⁴: 18%) és a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal (összesen⁵: 18%) kapcsolatban is. E két kóroki tényezővel összefüggő intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés több mint egy harmadát (36%) teszik ki.

³ Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 19%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 3%

⁴ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 9%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 9%

⁵ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 13%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 4%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 1%

A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

Becslések szerint⁶ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

Az állami tisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 11%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősedők, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 8%-át teszik ki.

5. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2017. évben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

A mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dűcolása. Jellemző a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képzés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz

⁶ Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

6. UTÓELLENŐRZÉSEK

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2017. évben a munkavédelmi hatóságok összesen 1 187 utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 8,1%-át érintette.

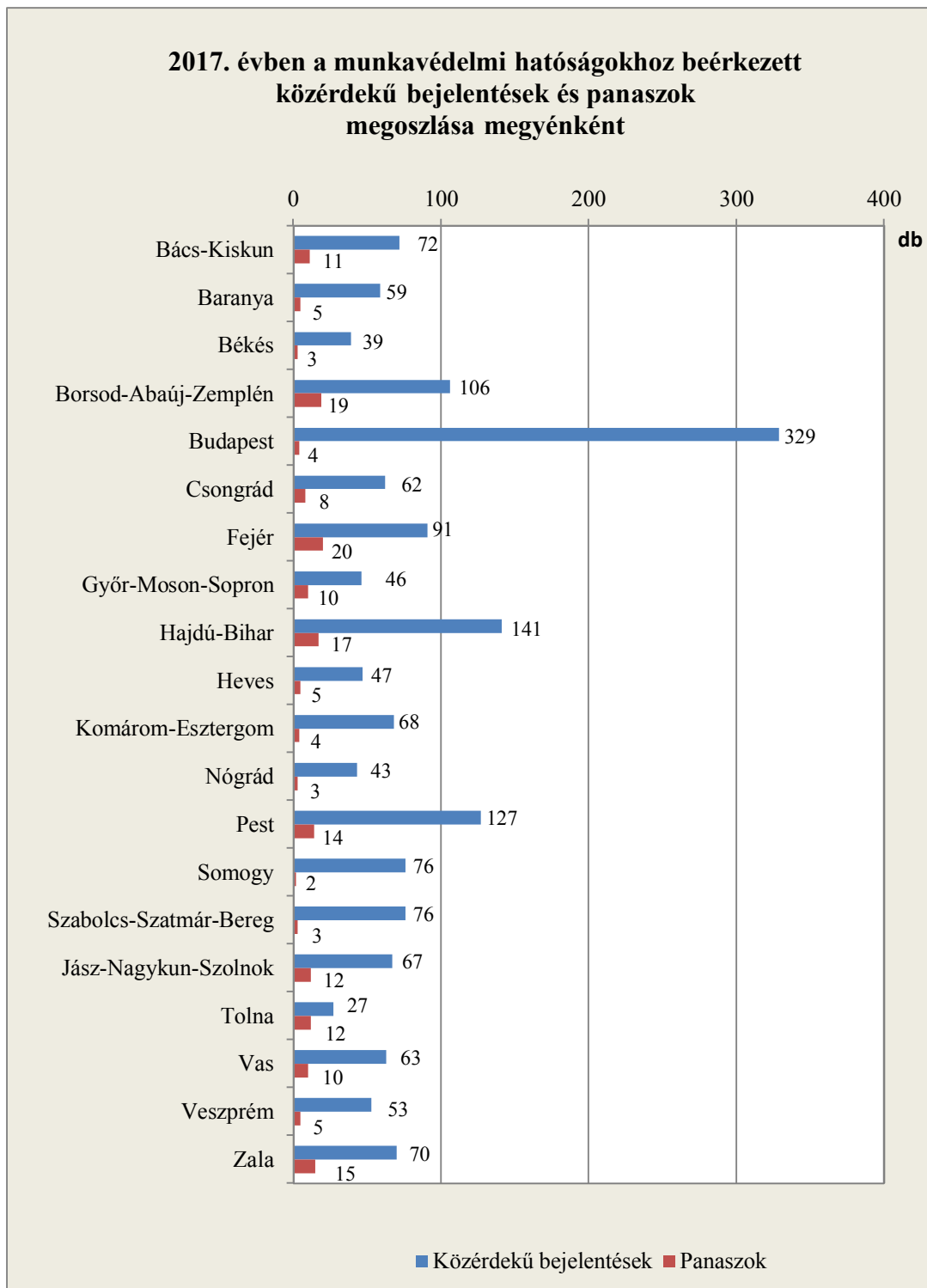
Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 120 esetben nem hajtották végre, ami 99 munkáltatót érintett.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2017. évben a már említett 9 350 000 Ft volt.

7. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2017. évben országosan összesen 1 662 db közérdekű bejelentés és 182 db panasz érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2017. évben beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja.

5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

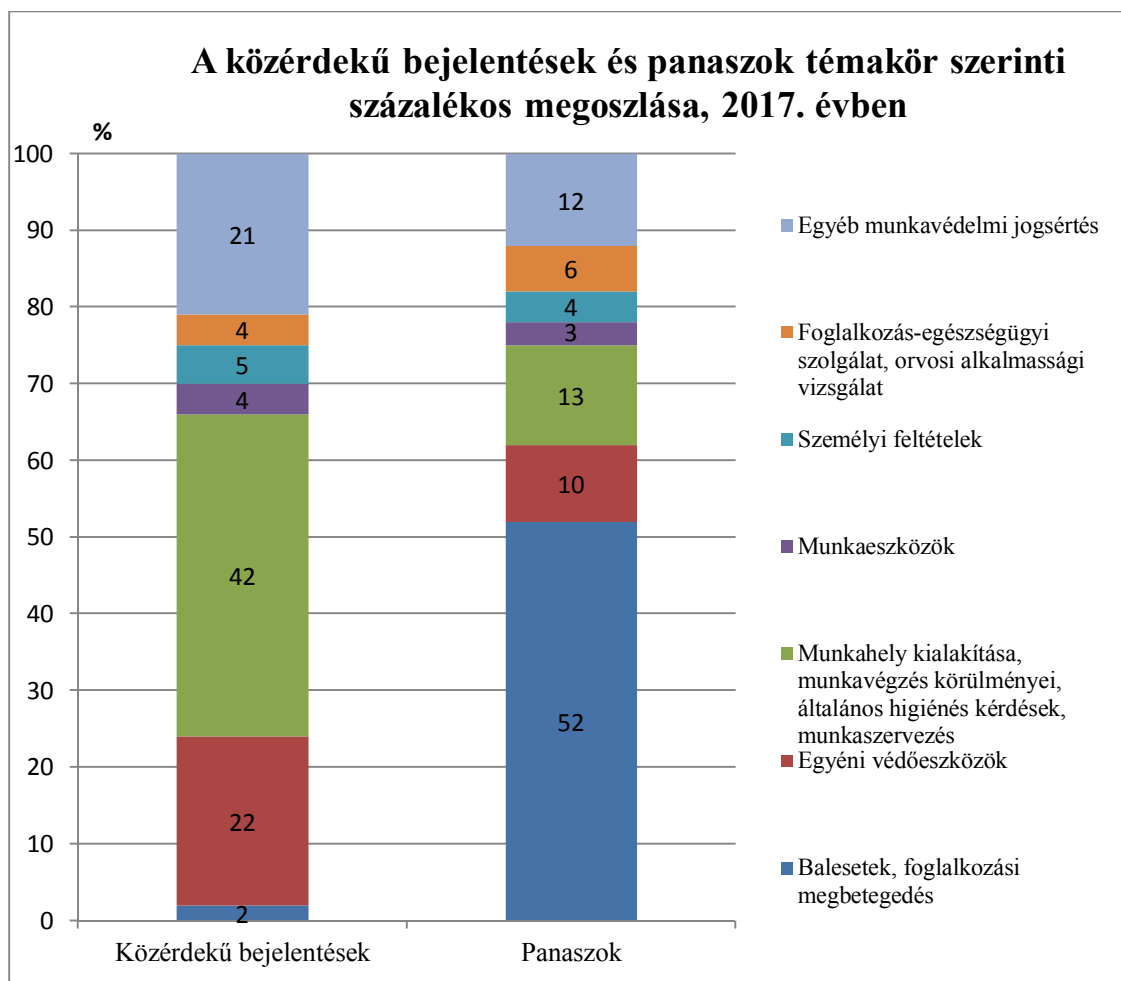
Az „Egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb közérdekű bejelentés (898 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (478 db) és a személyi feltételekkel (104 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett panaszok tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (111 db), azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (28 db), majd az egyéni védőeszközök témakörében (20 db) érkezett.

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra

5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2017. évben a bejelentések többsége az építőipari, a feldolgozóipari, a kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódott.

Kisebb számban, de érkeztek bejelentések pl. a szolgáltatással, a mezőgazdasággal, a műanyagiparral, a fémiparral, a faiparral, a gépgyártással, és a gépjármű-javítással összefüggésben.

5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

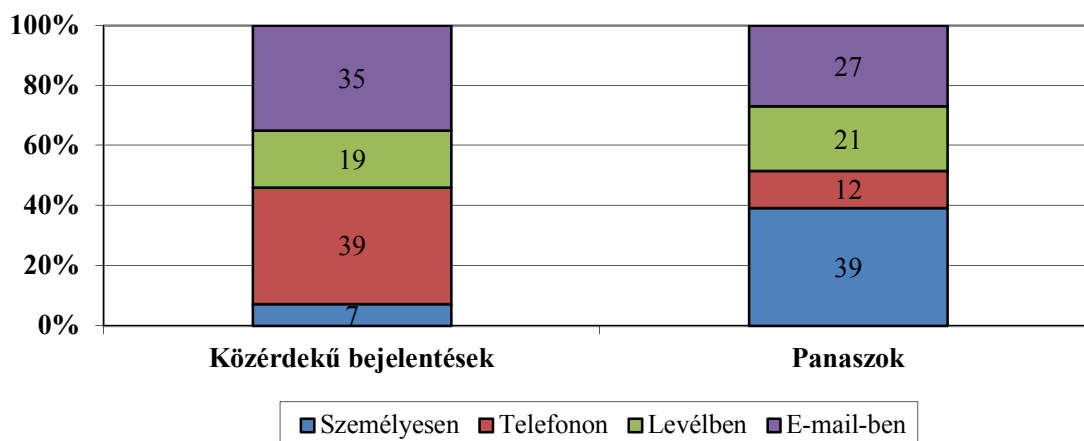
A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (39 %) vagy elektronikus levélben (35 %), illetve levélben (19 %), ritkábban személyesen (7 %) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (39 %), vagy elektronikus levélben (27 %), ritkábban levélben (21 %), illetve telefonon (12 %) közölték.

9. számú ábra

A közérdekű bejelentések és a panaszok közlésének módja szerinti százalékos megoszlása 2017. évben

5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (91,4 %). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (3,9 %), Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztályától (2,3 %), a kormányhivataloktól (1,8 %), és az önkormányzatoktól (0,6 %).

A jelentési időszakban beküldött összesen 1 844 db bejelentésből jelentős számú, 574 db (31,1 %) névtelen volt. A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

5.5.1. Megalapozottság, irányultság

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

5.5.2. Az eredménytelen kivizsgálások okai

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen
- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét
- a bejelentéssel érintett munkáltató vállalkozása ismeretlen helyre költözött, annak ellenére, hogy a cégkivonat szerint a székhely továbbra is a bejelentésben megadott címre volt bejegyezve
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés)

5.5.3. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2017. évben összesen 1 988 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

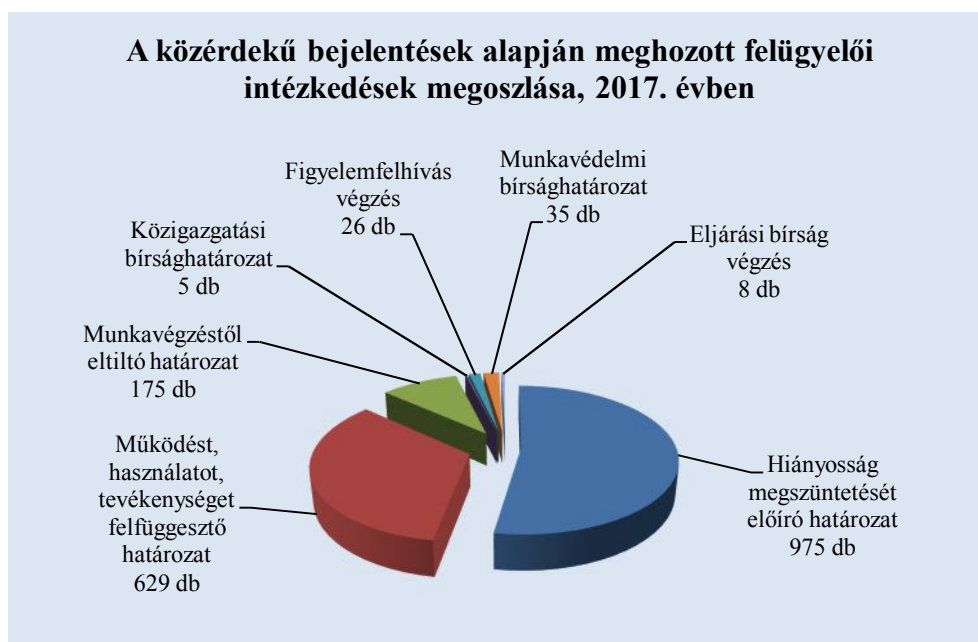
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult vizsgálatokban kiadmányozott határozatok közül a hiányosságok megszüntetésére kötelező és az azonnali intézkedést fogatosító határozatok száma volt a meghatározó.

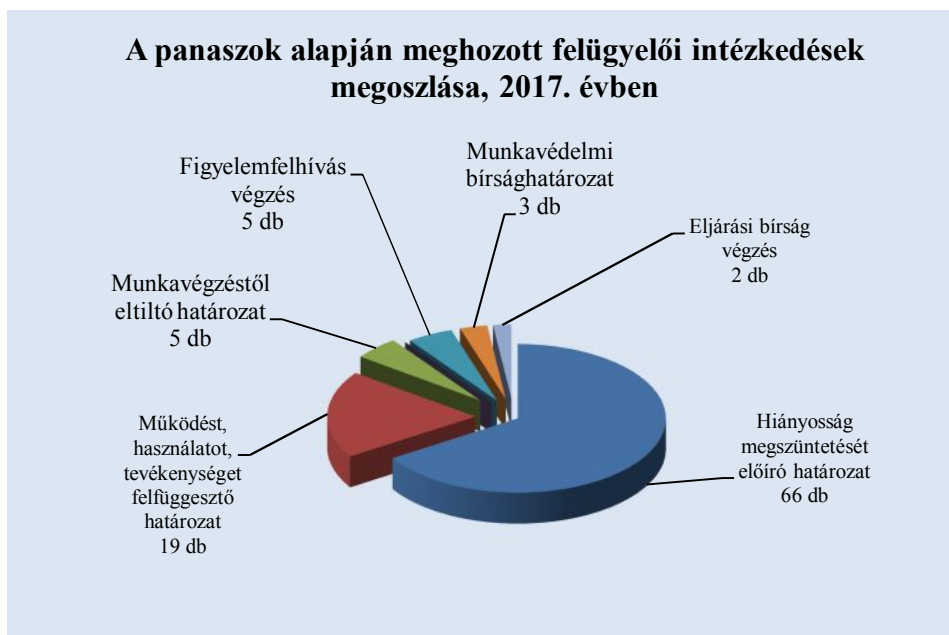
Figyelemfelhívást összesen 33 esetben alkalmaztak a megyei munkavédelmi hatóságok.

Az azonnali intézkedést fogatosító 836 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 1 064 db határozathoz képest mindössze 39 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 2,8 %-a volt a pénzbírságot (eljárási-, illetve munkavédelmi bírság) kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 10. és a 11. ábra mutatja.

10. számú ábra

A 2017. évben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 80 000 Ft közigazgatási bírságot, 545 000 Ft eljárási bírságot, továbbá 8 082 820 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok.

6. FŐMUNKAKIDŰN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2017. évben főmunkaidőn kívül 376 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

7.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2017. évi munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2017. évben 186 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 186 bejelentett súlyos munkabaleset közül 89 halálos, 61 életveszélyes, 21 súlyos csonkolásos, valamint 15 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a

bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a 4. számú táblázat tartalmazza.

4. számú táblázat

2017. év	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	3	1	2	0	0
Áramütés	6	3	3	0	0
Beesés	2	1	1	0	0
Betemetés	1	0	1	0	0
Csonkolás	18	0	1	17	0
Égés	4	1	2	0	1
Elesés	2	1	1	0	0
Feltekerés	2	2	0	0	0
Fulladás	1	1	0	0	0
Gázolás	15	9	3	1	2
Ismeretlen	1	1	0	0	0
Közúti	42	25	14	0	3
Leesés	45	24	17	1	3
Összenyomás	12	7	3	1	1
Ráesés	19	9	8	1	1
Robbanás	3	2	1	0	0
Szemsérülés	3	0	0	0	3
Támadás	2	0	1	0	1
Útés	3	1	2	0	0
Vasúti	1	0	1	0	0
Roszcullét	1	1	0	0	0
Összesen	186	89	61	21	15

7.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2017. január 1-jétől 2017. december 31. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 281 foglalkozási megbetegedés gyanút és 97 fokozott expozíciós esetet jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

2017. évben a bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a korábbi évekhez viszonyítva visszaesést mutat, a bejelentések számának jelentős ingadozása néhány tömeges megbetegedésnek és korábbi esetek kampányszerű feltárásának köszönhető (2016. évben 401 esetet jelentettek, 2015. évben 296, 2014. évben 402 bejelentés történt).

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 30,9%-a – a feldolgozóipar területéről érkezett. A humán-egészségügyi, és szociális ágazatból a bejelentések 27,7%-a érkezett, mely néhány tömeges fertőzés bejelentéséből adódott. Ebből az ágazatból növekszik a bejelentések száma (2016. évben a bejelentések 22,9%-a, 2015. évben 23%-a érkezett a humán-egészségügyi és szociális ágazatból). A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (szinte kizárólag Baranya megyéből) döntően az egykori bányászok évtizedekkel korábbi expozíciójából adódó, de most kialakult, vagy diagnosztizált megbetegedések bejelentésének magas számából adódik, - az esetek 25,9 %-át adta (2016. évben a bányászati ágazat az esetek 20,9%-át, 2015. évben az esetek 25%-át tette ki).

Az előző év azonos időszakához hasonlóan a legtöbb bejelentés biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt történt (45,6%), ezt követték a kémiai kóroki tényezők (az összes eset 28,8%-a), és a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (15,3%) miatt tett bejelentések (5. számú táblázat).

Az összes bejelentés 10,3% történt fizikai kóroki tényezők miatt. A biológiai kóroki tényezők aránya évről évre nő az összes bejelentett eseten belül (2016. évben 40,4%, 2015. évben 23% volt).

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2017. január 1. – december 31.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	3	3	3	11	20
Baranya	54	22	11	2	89
Bács-Kiskun			6	6	12
Békés			1		1
Borsod-Abaúj-Zemplén			6		6
Csongrád	1		70	1	72
Fejér	4	1	3	4	12
Győr-Moson-Sopron			2	3	5
Hajdú-Bihar	1		1		2
Heves			2	3	5
Komárom-Esztergom	1	1	7	3	12
Nógrád	2	1	2		5
Pest	9		2	3	14
Somogy	1			1	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1		9	1	11
Jász-Nagykun-Szolnok	1	1		1	3
Tolna				1	1
Vas	1			2	3
Veszprém			3		3
Zala	2			1	3
Összesen	81	29	128	43	281

A bejelentett fokozott expozíciós esetek döntően a feldolgozóipar területéről érkeztek.

A jelentési időszakban zaj okozta fokozott expozíció miatt az összes eset 56,7%-át jelentették, ólom (szervetlen) miatt az esetek 15,5%-a érkezett. Jelentettek még be benzol, toluol, higany, nikkel és króm okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

A 2016. év azonos időszakához képest a fokozott expozíciós esetek bejelentése emelkedést mutat (2016. év első félévében 52 esetet jelentettek be). A 2016. évhez képest a fokozott expozíciós esetek bejelentése csökkenést mutat (2016. évben 176 esetet jelentettek be, mely döntően egy Zala megyei kampánynak volt köszönhető, és zaj okozta fokozott expozíció tömeges bejelentéséből adódott).

6. számú táblázat

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint								
2017. január 1. – december 31.								
	Zaj (fő)	Higany (fő)	Toluol (fő)	Benzol (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Nikkel (fő)	Króm (fő)	összes bejelentett eset
Budapest	1						2	3
Baranya	22						2	24
Bács-Kiskun								
Békés						1		1
Borsod-Abaúj- Zemplén		5	4	7				16
Csongrád								
Fejér				3				3
Győr-Moson-Sopron								
Hajdú-Bihar	1							1
Heves								
Komárom-Esztergom	2							2
Nógrád								
Pest			1	2				3
Somogy								
Szabolcs-Szatmár- Bereg								
Jász-Nagykun-Szolnok					15			15
Tolna								
Vas								
Veszprém								
Zala	29							29
Összesen	55	5	5	12	15	1	4	97

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselői részéről 2017-ban összesen 1 728 esetben történt információnyújtás, ennek során 2 874 problémára kaptak választ az érdeklődők.

A tavalyi évhez képest csökkenés tapasztalható, 2016. év hasonló időszakában 2 046 tanácsadás során 3 508 kérdés megválaszolása történt meg. A tájékoztatásokra legtöbbször telefonon került sor.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

7. számú táblázat

Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Bács-Kiskun	36	50	28	3	5
Baranya	75	262	7	9	59
Békés	121	369	33	0	88
Borsod-Abaúj-Zemplén	119	427	29	3	87
Csongrád	6	24	0	4	2
Fejér	74	89	43	16	15
Győr-Moson-Sopron	70	149	60	4	6
Hajdú-Bihar	20	32	18	0	2
Heves	77	96	53	1	23
Komárom-Esztergom	65	173	27	13	25
Nógrád	5	6	0	3	2
Pest	30	59	7	23	0
Somogy	27	39	21	2	4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	74	75	62	0	12
Jász-Nagykun-Szolnok	67	89	56	7	4
Tolna	31	34	25	0	6
Vas	154	185	122	4	28
Veszprém	9	23	4	1	4
Zala	20	38	14	2	4
Főváros	648	655	620	24	4
Összesen	1728	2874	1229	119	380

A Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2017. évben 4 335 (db) megkeresés érkezett, - 9,8 %-kal kevesebb, mint 2016-ban - ebből 4 175 fő telefonon, 155 fő e-mailben vagy levélben érdeklődött, valamint 5 fő esetében személyes tanácsadásra került sor a május 31. - június 1. között Mezőfalván megrendezett „I. NAK Szántóföldi Napok és AgrárgépShow” elnevezésű szakkiallításon. A tájékoztatások során összesen 4 947 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

8. számú táblázat

Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	4175	4947
Írásos (e-mail, levél)	155	217
Személyes	5	5
Összesen:	4335	5169

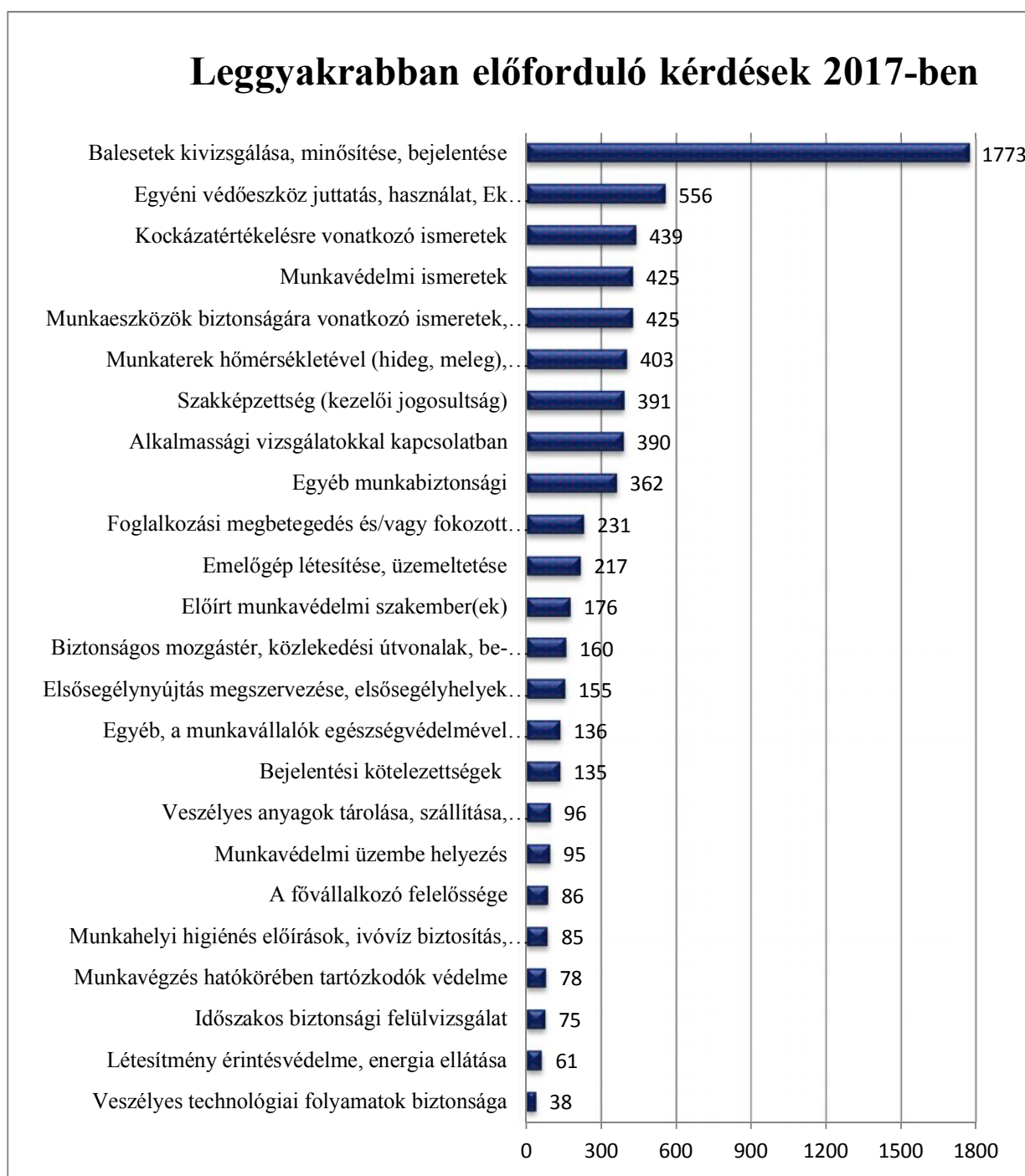
2017. év során, munkabiztonság területén a legtöbb kérdés (12. számú ábra) a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel.

Változatlanul nagy figyelem irányult az egyéni védőeszközök juttatására, használatára vonatkozó tudnivalókra. A kockázatértékelés témaköre szintén fontos érdeklődésre számot tartó kérdéskör volt 2017-ben.

Egyenlő számban tettek fel kérdéseket a munkavédelmi ismeretekkel és a munkaeszközök biztonságára vonatkozó előírásokkal kapcsolatban.

A munkaegészségügy témaköréből a munkaterek hőmérsékletével, klímával kapcsolatos előírásokkal, a különböző orvosi alkalmassági vizsgálatokkal, és a foglalkozási megbetegedés és/vagy fokozott expozíció kivizsgálásával, bejelentésével kapcsolatban merült fel nagyszámú érdeklődés.

12. számú ábra

8.1. Munkavédelmi fórumok

A munkavédelmi hatóságok 2017. évben saját kezdeményezésű nyílt napot 36 esetben szerveztek. Közös szervezésben 79 alkalommal, közös szakmai fórumon pedig 21 esetben vettek részt.

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

9.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása.

A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

9.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2017. évben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatóságok közreműködésével 2017. évben 1 896 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 1 248 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 8,5%-át.

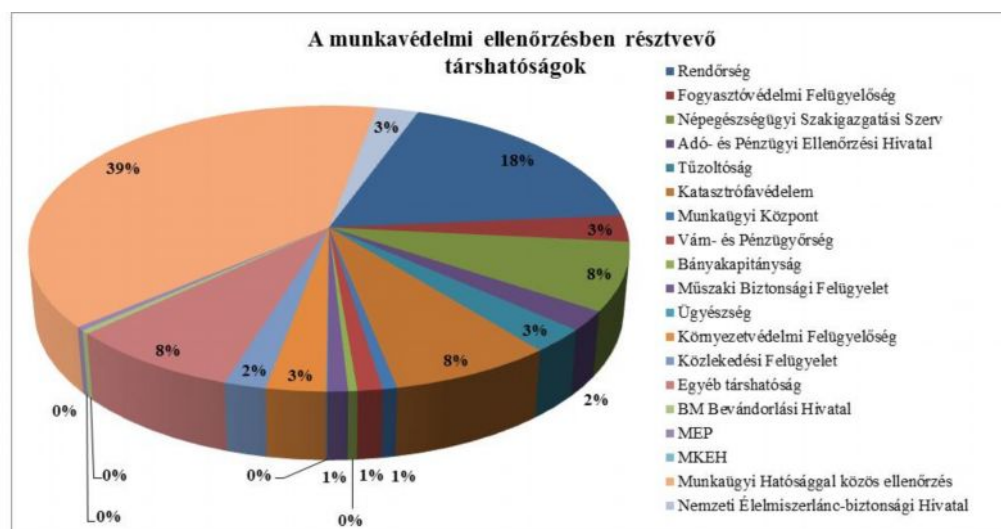
A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését. A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszíneknél ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató megghiúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2017. évben a rendőrhatalósággal közösen több mint 342 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 267 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

13. számú ábra

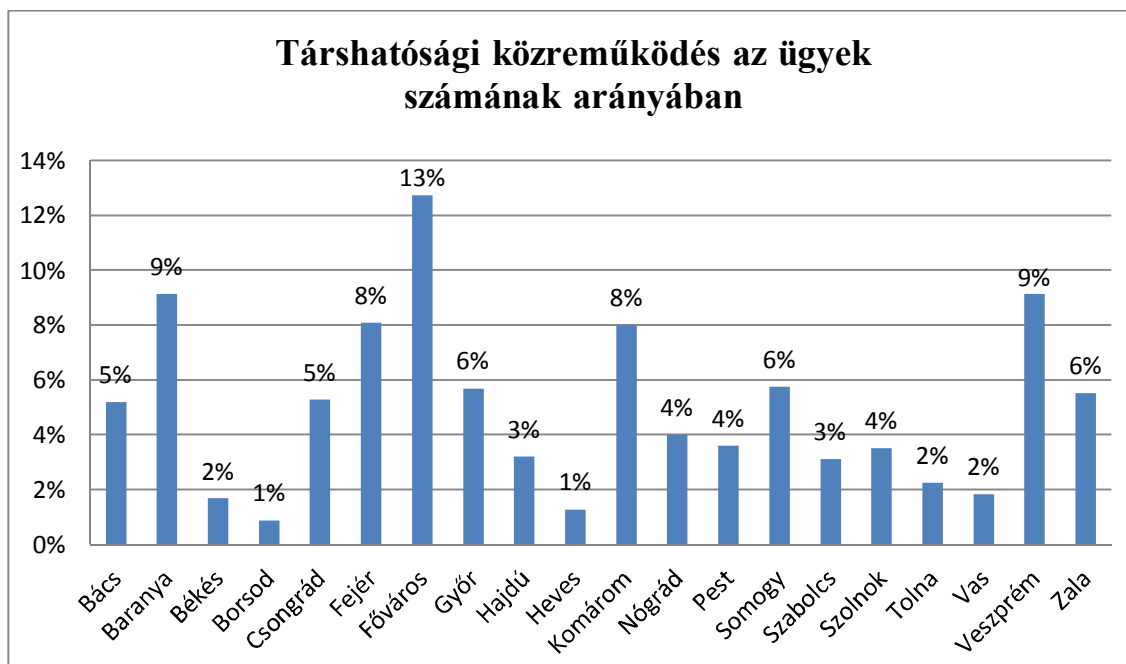
9.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2017. évben

A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2017-ben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyénkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

Társhatósági ellenőrzések megoszlása megyénként a 2017. évben

A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.